

84/1990 Sb. Zákon

ze dne 27. března 1990

O právu shromažďovacím

SHRnutí ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA

JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o právu shromažďovacím zaručuje každému možnost vyjádřit svůj názor veřejně a společně s ostatními. Zákon č. 84/1990 Sb., známý jako **shromažďovací zákon**, upravuje **právo pořádat demonstrace, pochody, shromáždění i protestní akce**. Jde o jeden ze základních pilířů svobody projevu v demokracii.

Shromáždění je nutné předem **oznámit příslušnému úřadu**, zpravidla obecnímu nebo městskému úřadu. Zákon stanoví, kde a jak se může konat, a také za jakých okolností jej může úřad omezit nebo zakázat – například kvůli **bezpečnosti, dopravě nebo ochraně zdraví**.

V praxi zákon chrání právo občanů **vystoupit proti vládním rozhodnutím, podpořit menšiny nebo upozornit na společenské problémy**. Zajišťuje také, aby akce probíhaly klidně, bez násilí a s respektem k okolí.

Zákon o právu shromažďovacím dává hlas veřejnosti. Umožňuje lidem, aby se spojili a dali najevo svůj názor – což je základním znakem otevřené a svobodné společnosti.

Vyhlášeno dne 29. března 1990, datum poslední novelizace 27. února 2021

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení

§ 1

(1) Každý má právo pokojně se shromažďovat.

(2) Výkon tohoto práva slouží k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek. Za

shromáždění ve smyslu tohoto zákona se považují též průvody, slouží-li k účelu uvedenému ve větě první.

(3) Ke shromáždění není třeba předchozího povolení orgánu veřejné moci.

(4) Jsou zakázána shromáždění v blízkosti budov Parlamentu České republiky, a to v místech vymezených v příloze tohoto zákona.

§ 2

Za shromáždění ve smyslu tohoto zákona se nepovažují:

- a) shromáždění osob související s činností orgánu veřejné moci upravená jinými právními předpisy;
- b) shromáždění související s poskytováním služeb;
- c) jiná shromáždění nesloužící účelu uvedenému v § 1 odst. 2.

§ 2a

Působnost ve věcech práva shromažďovacího v přenesené působnosti vykonává

- a) obecní úřad, v jehož územním obvodu se má shromáždění konat,
- b) pověřený obecní úřad, přesahuje-li místo konání shromáždění územní obvod obecního úřadu,
- c) krajský úřad, pokud místo konání shromáždění přesahuje správní obvod pověřeného obecního úřadu,
- d) Ministerstvo vnitra, pokud místo konání shromáždění přesahuje hranice kraje

(dále jen „úřad“).

Svolání shromáždění

§ 3

Shromáždění může svolat občan starší 18 let nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky, anebo skupina osob (dále jen „svolavatel“).

§ 4

(1) Shromáždění musí být oznamována úřadu s výjimkou:

- a) shromáždění pořádaných právnickými osobami přístupných jen jejich členům či pracovníkům a jmenovitě pozvaným hostům;

b) shromáždění pořádaných církvemi nebo náboženskými společnostmi ²⁾ v kostele nebo v jiné modlitebně, procesí, poutí a jiných průvodů a shromáždění sloužících k projevům náboženského vyznání;

c) shromáždění konaných v obydlích;

d) shromáždění jmenovitě pozvaných osob v uzavřených prostorách.

(2) Rada obce může ve svém územním obvodu nařízením určit místa, kde lze konat shromáždění k účelu uvedenému v § 1 odst. 2 bez oznámení. Přitom může stanovit dobu, v níž se taková shromáždění konat nesmějí.

§ 5

(1) Svolavatel je povinen shromáždění oznámit úřadu tak, aby úřad oznámení obdržel alespoň 5 dnů předem. Úřad může v odůvodněných případech přijmout oznámení i v kratší lhůtě. Za právnickou osobu podá oznámení ten, kdo ji v této věci zastupuje.

(2) K oznámení, které svolavatel podá dříve než 6 měsíců přede dnem konání shromáždění, se nepřihlíží.

(3) V oznámení musí svolavatel uvést:

a) účel shromáždění, den a místo jeho konání a dobu zahájení; jde-li o shromáždění na veřejném prostranství, též předpokládanou dobu jeho ukončení;

b) předpokládaný počet účastníků shromáždění;

c) opatření, která provede, aby se shromáždění konalo v souladu se zákonem, zejména potřebný počet pořadatelů starších 18 let, které k organizaci shromáždění určí, a způsob jejich označení;

d) má-li jít o průvod, výchozí místo, cestu a místo ukončení;

e) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, dále adresu místa trvalého pobytu nebo adresu místa hlášeného pobytu, jde-li o cizince (dále jen „adresa místa pobytu“), a adresu pro doručování, neshoduje-li se s adresou místa pobytu svolavatele, a rovněž adresu pro zasílání informací elektronickou poštou, telefonní číslo nebo jiný dostupný kontaktní údaj; u právnické osoby její název a sídlo a jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, adresu místa pobytu a adresu pro doručování, neshoduje-li se s adresou místa pobytu, a rovněž adresu pro zasílání informací elektronickou poštou, telefonní číslo nebo jiný dostupný kontaktní údaj toho, kdo ji v této věci zastupuje;

f) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, adresu místa pobytu a adresu pro zasílání informací elektronickou poštou, telefonní číslo nebo jiný dostupný kontaktní údaj toho, kdo je zmocněn jednat v zastoupení svolavatele, je-li zastoupen nebo jde-li o skupinu osob.

(4) Má-li se shromáždění konat pod širým nebem mimo veřejná prostranství, je svolavatel povinen k oznámení přiložit písemný souhlas toho, kdo je vlastníkem, případně uživatelem pozemku.

(5) Neuvede-li svolavatel údaje podle odstavce 3 nebo jsou-li uvedené údaje neúplné, nepřesné nebo nepravdivé anebo nepředloží-li svolavatel k oznámení souhlas podle odstavce 4, úřad svolavatele na vady oznámení

neprodleně upozorní.

(6) Neodstraní-li svolavatel vady oznámení v úřadem stanovené lhůtě nebo se nejedná o shromáždění podle tohoto zákona, úřad oznámení usnesením bez zbytečného odkladu odloží. Rozhodnutí o odvolání musí být vydáno nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne podání odvolání.

§ 6

Oprávnění a povinnosti svolavatele

(1) Svolavatel je oprávněn činit všechna opatření ke svolání shromáždění. Zejména je oprávněn v souladu s oznámeným účelem shromáždění osobně či písemně nebo jinak zvát k účasti na něm. Úřad podle možností a okolností poskytuje svolavateli pomoc.

(2) Oprávnění svolavatele podle odstavce 1 zaniká, nebyla-li platně splněna oznamovací povinnost podle § 5 nebo bylo-li shromáždění zakázáno.

(3) Je-li důvodná obava, že shromáždění bude rušeno, může svolavatel požádat úřad nebo Policii České republiky, aby shromáždění byla poskytnuta ochrana.

(4) Svolavatel vydává přímo nebo s pomocí pořadatelů účastníkům pokyny k zajištění řádného průběhu shromáždění.

(5) Svolavatel je povinen

- a) poskytnout úřadu na jeho žádost součinnost nezbytnou k zajištění řádného průběhu shromáždění, zejména plnit pokyny úřadu a Policie České republiky a splnit povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy;
- b) zajistit potřebný počet způsobilých pořadatelů starších 18 let;
- c) být přítomen na jím oznámeném shromáždění a řídit průběh shromáždění tak, aby se podstatně neodchylovalo od účelu shromáždění uvedeného v oznámení;
- d) dávat závazné pokyny pořadatelům;
- e) dbát o pokojný průběh shromáždění a činit opatření, aby nebyl narušován;
- f) shromáždění ukončit.

(6) Nepodaří-li se svolavateli při narušení pokojného průběhu shromáždění zjednat nápravu, požádá bez zbytečného odkladu o potřebnou pomoc úřad nebo Policii České republiky a vlastními prostředky vyzve účastníky k obnovení pokojného průběhu shromáždění. Může tak učinit též, jestliže se účastníci po ukončení shromáždění pokojně nerozejdou.

(7) Vzejde-li ze shromáždění petice, postupuje se podle zvláštních předpisů. ¹⁾

(8) Ustanovení předchozích odstavců se přiměřeně vztahují i na shromáždění, která podle § 4 nemusí být oznamována.

§ 7

Povinnosti účastníků shromáždění

- (1) Účastníci shromáždění jsou povinni dbát pokynů svolavatele a pořadatelů podle § 6 a zdržet se všeho, co by narušilo řádný a pokojný průběh shromáždění.
- (2) Po ukončení shromáždění jsou jeho účastníci povinni se pokojně rozejít. Je-li shromáždění rozpuštěno, jsou povinni neprodleně opustit místo shromáždění. V rozchodu jim nesmí být žádným způsobem bráněno.
- (3) Účastníci shromáždění nesmějí mít u sebe střelné zbraně, výbušniny nebo pyrotechnické výrobky. Rovněž nesmějí mít u sebe jiné předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, lze-li z okolností nebo z chování účastníků usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůžce násilím.
- (4) Účastníci shromáždění nesmějí mít obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci pokud úřad nebo Policie České republiky vydá takový pokyn, je-li narušen či ohrožen pokojný průběh shromáždění.

Působnost úřadu

§ 8

- (1) Úřad může s ohledem na místní podmínky nebo na veřejný pořádek navrhnout svolavateli, aby se shromáždění konalo na jiném místě nebo v jinou dobu.
- (2) Úřad může v nezbytných případech pro účely ochrany veřejného pořádku nebo práv a svobod jiných rozhodnutím stanovit podmínky konání shromáždění. Úřad může stanovit podmínky pro konání shromáždění zejména tehdy, má-li se na stejném místě a ve stejnou dobu konat jiné shromáždění nebo veřejnosti přístupný kulturní, sportovní nebo jiný společenský podnik (dále jen „veřejnosti přístupný podnik“) a mezi svolavatelem nebo mezi svolavatelem a osobou pořádající veřejnosti přístupný podnik nedošlo k dohodě o úpravě doby nebo místa konání shromáždění nebo veřejnosti přístupného podniku.
- (3) Úřad může vyslat na shromáždění svého zástupce, jemuž je svolavatel povinen vytvořit podmínky pro řádné plnění jeho úkolů, zejména mu umožnit sledování průběhu shromáždění a provedení úkonů nezbytných k případnému rozpuštění shromáždění.
- (4) Zástupce úřadu může v místě shromáždění udílet pokyny sloužící k zajištění účelu shromáždění, k odstranění rozporů při střetu práv více svolavatelů, včetně pokynu k úpravě místa konání shromáždění, nebo při střetu různých práv a k ochraně veřejného pořádku, zdraví a majetku.
- (5) Zástupce úřadu při výkonu svého oprávnění postupuje tak, aby případný zásah do práva na svobodu shromažďování nebo jiného práva šetřil jeho podstatu a nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákonem.
- (6) Není-li zástupce úřadu přítomen nebo vyžadují-li to okolnosti na místě, zejména rozsah či povaha shromáždění, může podle odstavců 3 až 5 obdobně postupovat příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“).

§ 9

Úřad může svolavateli uložit, aby shromáždění konané ve večerních hodinách bylo ukončeno tak, aby nedošlo k nepřiměřenému rušení nočního klidu.

§ 10

(1) Úřad, jemuž bylo shromáždění oznámeno, je zakáže, jestliže by účel shromáždění směřoval k výzvě:

- a) popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti z těchto důvodů;
- b) dopouštět se násilí nebo hrubé neslušnosti;
- c) jinak porušovat ústavu a zákony.

(2) Úřad shromáždění zakáže též tehdy, jestliže

- a) se má konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví,
- b) na stejném místě a ve stejnou dobu se má podle dříve doručeného oznámení konat jiné shromáždění, mezi svolavateli nedošlo k dohodě o úpravě doby nebo místa jeho konání a stanovení podmínek podle § 8 odst. 2 by bylo zjevně neúčelné; nelze-li určit, které oznámení bylo doručeno dříve, rozhodne se za účasti zástupců svolavatelů losováním.

(3) Úřad může shromáždění zakázat, má-li být konáno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva, lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění.

(4) Úřad nemůže shromáždění zakázat z důvodů uvedených v odstavcích 2 a 3, jestliže svolavatel přijal návrh úřadu podle § 8 odst. 1.

§ 11

(1) O zákazu shromáždění rozhodne úřad bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 3 pracovních dnů od okamžiku, kdy oznámení, které obdržel, splňuje náležitosti požadované tímto zákonem. O stanovení podmínek pro konání shromáždění rozhodne úřad do 3 pracovních dnů od okamžiku, kdy mu bylo způsobem podle věty první oznámeno jiné shromáždění na daném místě nebo kdy se dozvěděl o jiných okolnostech odůvodňujících stanovení podmínek konání shromáždění, nejpozději však 2 pracovní dny před konáním kteréhokoliv z dotčených shromáždění. Stanovení podmínek konání shromáždění nesmí bránit v konání nebo splnění účelu dříve oznámeného shromáždění nebo dříve připraveného veřejnosti přístupného podniku. Proti rozhodnutí podle vět první a druhé se nelze odvolat.

(2) Úřad rozhodnutí podle odstavce 1 doručí veřejnou vyhláškou. Úřad zašle svolavateli písemné vyhotovení rozhodnutí bez zbytečného odkladu na vědomí. Rozhodnutí je doručeno vyvěšením.

(3) Žalobu proti rozhodnutí úřadu podle odstavce 1 může svolavatel podat do 15 dnů od jeho doručení. Soud rozhodne do 3 pracovních dnů od podání žaloby, a pokud nejsou splněny podmínky řízení, pak od odstranění vad podání, k jejichž odstranění je soud povinen vyzvat bez zbytečného odkladu. Soud v řízení doručuje účastníkům a osobám zúčastněným na řízení vyvěšením na úřední desce soudu. Soud zároveň s vyvěšením zašle písemnost na vědomí způsobem, kterým by ji jinak podle soudního řádu správního doručoval, a podle okolností může použít i další způsoby vyrozumění účastníků a osob zúčastněných na řízení tak, aby byla co nejvíce šetřena jejich práva. Svolavatel je po zrušení rozhodnutí úřadu soudem oprávněn shromáždění uspořádat v souladu s oznámením. Pokud soud zruší rozhodnutí úřadu po dni oznámeného shromáždění, lze je konat později tak, aby bylo uskutečněno do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu; v takovém případě svolavatel vyrozumí úřad o dni konání shromáždění nejpozději 1 pracovní den před jeho konáním.

§ 12

(1) Jestliže se shromáždění koná, ačkoliv je zakázáno, vyzve zástupce úřadu svolavatele způsobem uvedeným v odstavci 5, aby shromáždění neprodleně ukončil.

(2) Shromáždění, které se koná, aniž bylo oznámeno podle § 5, může zástupce úřadu rozpustit, jestliže nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1 až 3, nebo je-li zakázáno ze zákona. To platí i pro shromáždění, která se neoznamují.

(3) Shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může být způsobem uvedeným v odstavci 5 rozpuštěno jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1, nebo pokud nastaly mimořádné okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 2 nebo 3.

(4) Shromáždění může být rozpuštěno způsobem stanoveným v odstavci 5, jestliže se lze důvodně domnívat, že jeho účastníci při něm páchají trestné činy, pokud se účastníci neřídí rozhodnutím úřadu nebo nebyly splněny povinnosti účastníků shromáždění podle § 7 odst. 3 a 4 a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým účastníkům shromáždění.

(5) Rozpuštění je zásahem na místě. Shromáždění rozpouští zástupce úřadu výzvou svolavatel, aby shromáždění ukončil. Pokud svolavatel neučiní účinná opatření, aby se účastníci pokojně rozešli, zejména je nevyzve k rozchodu, sdělí zástupce úřadu účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno, a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Sdělení musí obsahovat důvody k rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí této výzvy a musí být učiněno takovým způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni účastníci shromáždění mohli seznámit.

(6) Nekoná-li zástupce úřadu nebo je-li zástupce úřadu nepřítomný, může shromáždění rozpustit i policista a dále zástupce krajského úřadu, v jehož správním obvodu se shromáždění koná, nebo Ministerstva vnitra; ustanovení odstavce 5 se použije obdobně. Jestliže byl úkon směřující k rozpuštění shromáždění proveden bez přítomnosti zástupce úřadu, policista nebo zástupce správního orgánu podle věty první vyrozumí do 15 dnů úřad o provedeném zákroku.

§ 13

Žalobu proti rozpuštění shromáždění může svolavatel nebo účastník shromáždění podat do 15 dnů.

§ 14

Přestupky fyzických osob

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) neuposlechne pokyn svolavatele anebo určených pořadatelů shromáždění nebo těmto osobám brání v plnění jejich povinnosti,
- b) v rozporu s § 7 odst. 2 brání účastníkům shromáždění, aby se pokojně rozešli,
- c) neoprávněně ztěžuje účastníkům shromáždění přístup na shromáždění nebo jim v něm brání,
- d) nesplní pokyn zástupce úřadu nebo policisty udělený na základě § 8 odst. 4,
- e) brání účastníkům shromáždění ve splnění účelu shromáždění nepřístojným chováním, nebo
- f) neoprávněně úmyslně brání jinému v podstatném rozsahu ve výkonu práva shromažďovacího.

(2) Fyzická osoba se jako účastník shromáždění dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 7 odst. 3 má u sebe střelnou zbraň, výbušninu nebo pyrotechnický výrobek anebo jiné předměty, jimiž lze ublížit na zdraví,
- b) v rozporu s § 7 odst. 4 má zakrytý obličej způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jeho identifikaci, nebo
- c) v rozporu s § 12 odst. 5 neuposlechne výzvy svolavatele k pokojnému rozchodu z ukončeného shromáždění anebo neuposlechne výzvy zástupce úřadu nebo policisty k pokojnému rozchodu z rozpuštěného shromáždění.

(3) Fyzická osoba se jako svolavatel shromáždění dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 5 odst. 1 svolá nebo pořádá shromáždění bez oznámení,
- b) pořádá shromáždění, které je na základě zákona nebo rozhodnutí úřadu zakázáno, nebo takové zakázané shromáždění svolává,
- c) bez vážného důvodu nesplní některou z povinností podle § 6 odst. 4 až 6,
- d) nesplní některou z podmínek pro konání shromáždění stanovenou úřadem na základě § 8 odst. 2, nebo
- e) v rozporu s § 12 odst. 5 neučiní účinná opatření, aby se účastníci shromáždění pokojně rozešli.

(4) Za přestupek podle odstavců 1 až 3 lze uložit pokutu do 15 000 Kč.

§ 14a

Přestupky právnických osob

(1) Právnícká osoba se jako svolavatel shromáždění dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 5 odst. 1 svolá nebo pořádá shromáždění bez oznámení,
- b) pořádá shromáždění, které je na základě zákona nebo rozhodnutí úřadu zakázáno, nebo takové zakázané shromáždění svolává,
- c) nesplní některou z povinností podle § 6 odst. 4 až 6,
- d) nesplní některou z podmínek pro konání shromáždění stanovenou úřadem na základě § 8 odst. 2, nebo
- e) v rozporu s § 12 odst. 5 neučiní účinná opatření, aby se účastníci shromáždění pokojně rozešli.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 30 000 Kč.

§ 14b

Společná ustanovení k přestupkům

(1) Přestupky podle tohoto zákona projednává v přenesené působnosti obec.

(2) Pokuty vybírá a vymáhá orgán, který je uložil.

Společná ustanovení

§ 16

Rozhodnutí vydané podle § 8 odst. 2 a § 10 je prvním úkonem v řízení.

§ 17

Je-li v tomto zákonu lhůta určena počtem dnů, rozumí se jedním dnem doba 24 hodin od události, k níž se lhůta váže.

§ 19

Ustanovení zákonů o mimořádných opatřeních v době vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a o opatřeních proti šíření infekčních onemocnění³⁾ nejsou tímto zákonem dotčena.

§ 21

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o shromáždění;
2. vyhláška ministra vnitra č. 320/1951 Ú. l. (č. 348/1951 Ú. v.) o dobrovolných organizacích a shromážděních, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o shromáždění;
3. § 1 a 3 zákona č. 126/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních k upevnění veřejného pořádku;
4. § 40 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti.

§ 22

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

Příloha k zákonu č. 84/1990 sb.

Místa, kde jsou shromáždění zakázána

1. Sněmovní, Praha 1,
2. U Zlaté studně, Praha 1,
3. Tomášská, Praha 1,
4. Thunovská, Praha 1,
5. Valdštejské náměstí, Praha 1,
6. Valdštejská, Praha 1,
7. Zámecká, Praha 1,
8. chodník přiléhající k severní hraně Malostranského náměstí, Praha 1, mezi křižovatkami s ulicí Zámecká, Praha 1, a Tomášská, Praha 1, a
9. Letenská, Praha 1, a to v úseku mezi Malostranským náměstím, Praha 1, a křižovatkou s ulicí Josefská, Praha 1.

¹⁾ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

²⁾ Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).

³⁾ Hlava III zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.